

21.09.2015 г. / 13:12:07

Вяра

26.02 по еретическия, †13 февруари по църковния календар - Св. преподобни Мартиниан и св. преподобни Зоя и Фотиния. Св. Евлогий, архиепископ Александрийски

Житие на преподобния наш отец Мартиниан и в памет на светите жени Зоя и Фотиния (V в.)

*Свети преподобни Мартиниан.
Фрагмент от миниатюра в стара
ромейска минология (месецослов).
Константинопол*

В Палестина, близо до град Кесария, има една планина, която се нарича “Ковчежното място”. Много пустинници се подвизавали на нея и сред тях - преизпълненият с Божествена благодат, блажен и достохвален монах свети Мартиниан. От дете той обикнал Бога и заживял монашески живот.

Прекрасният юноша на осемнадесет години оставил града и роднините си, отрекъл се от светската суета и предпочел безмълвното пустинно житие. Той живеел подобно на безтелесните ангели и прекарал на планината двадесет и пет години.

Заради добродетелите си се удостоил от Бога с дар на изцеления и по неговите свети молитви мнозина се изцелявали от различни болести, обзетите от зли духове идвали при него и се освобождавали от козните на лукавия. И много други чудеса вършел Бог по молитвите на Своя угодник.

От ден на ден Мартиниан все повече преуспявал в подвижите си, славата за добродетелния му живот се ширела далеч извън пределите на страната и всички, които чували за него, го посещавали за душевна полза. Но врагът на човешкия род - дяволът, не могъл да изтърпи добродетелта на младия подвижник, преукрасен с духовни подвизи. Отначало той започнал всячески да изкушава блажения и се опитвал по различни начини да го уплаши. После древният завистник употребил оръжието, с което някога прогонил Адам от рая, защото желаел да прогони и този подвижник от безмълвната пустиня и да го лиши от вечно блаженство.

Веднъж, когато блаженият Мартиниан пеел Давидовите псалми, дяволът приел образа на голям змей, приближил се до стената на килията и започнал да рови земята. Той искал да подкопае килията и да я събори върху блажения. Но Мартиниан без страх и смущение погледнал през прозорчето на килията си и му казал:

- Наистина, на тебе подобава да лазиш по земята. Защо се трудиш напразно? Няма да се уплаша от твоите мрежи, защото моят Господ Иисус Христос ми помага - Той ще победи козните ти и ще посрами силата ти.

Като чул това, дяволът се преобразил в тъмен вихър и посрамен, побягнал с думите:

- Почакай, аз зная как да те победя. Ще те направя свой раб и ще разпиля всичките ти надежди. Ще ти пратя такова изкушение, пред което няма да устоиш, ще те изведе от килията ти и ще бъдеш като лист, гонен от вятъра. Тогава ще видя кой ще ти помогне.

Казал това и изчезнал. А Мартиниан бил толкова крепък във вярата, че пребивавал без боязън и страх, като че не е видял никакво привидение. Той продължавал да възхвалява Господа, упражнявайки се в богомислие и четене и тълкуване на Божественото писание.

След това станало следното. Веднъж неколцина жители на Кесария разговаряли за добродетелното житие на Мартиниан и много се учудвали на неговото мъжество и търпение. Една блудница случайно чула беседата им, по дяволско внушение пристъпила към тях и казала:

- Защо толкова се удивлявате от живота на този подвижник? Нима той е толкова твърд в добродетелта? Ако поискам, мога да го поклатя, както вятърът поклаща лист от дървото. И какво толкова достойно за похвала намирате в него? Това ли, че подобно на див звяр живее в пустинята, защото не е в състояние да се бори с похотта на плътта и светските съблазни в града? Какво чудно има, че остава безстрастен, като не вижда жена? Вие сами знаете, че без огън сеното няма да изгори. Чудно би било, ако сеното не се запали, когато го сложат до огън. Така трябва да се разсъждава и за този човек. Но ако отида при него и той остане все така безстрастен и не се съблазни от красотата ми, тогава ще бъде велик не само пред хората, но и пред Бога и Неговите ангели.

После тя се обзаложила с тях за пари и се завърнала в дома

си. Тук свалила богатите си одежди, облякла стари и скъсани дрехи, покрила главата си с вретище и се препасала с въже. А скъпите си дрехи, пръстени и обеци, златни гривни и мъниста - всичко, което прелъстява ума и очите на юношите, сложила в една торба и взела със себе си. Вечерта тръгнала от Кесария и през нощта дошла в пустинната планина, където живеел преподобният. Нощта била дъждовна и бурна. Тя се приближила до килията на Мартиниан и притворно простенала:

- Помилуй ме, рабе Божий! Не оставяй да бъда изядена от зверовете. Изгубих се в пустинята и не зная накъде да вървя. Бъди милосърден, съжали ме в бедата и не се погнусявай от мене, грешната, защото и аз съм Божие създание. Моля те, свети отче, не ме оставяй без помощ.

Това и много друго нареждала тя с плач и вопли. Блаженият Мартиниан отворил прозорчето си, погледнал я и като видял, че облечената във вехти дрехи жена стои под проливния дъжд, си помислил:

- Горко на мене, окаения грешник. Днес ми предстои изкушение: или трябва да изпълня Божиата заповед, която ни призовава към милосърдие, или трябва да наруша монашеския си обет. Ако не приема в килията си изпадналата в беда жена, ще я изядат зверовете или пък ще умре от студ. Тогава ще оскверня душата си и ще стана убиец. Но ако я пусна в килията си, се боя да не ме постигне изкушение. Тогава ще оскверня и тялото, и душата си и ще бъда нечист блудник пред моя Господ. Не зная как да постъпя.

И като вдигнал ръце към небето, блаженият призовавал:

- "Боже мой, на Тебе се уповавам, да се не посрамя (навеки), да не тържествуват над мене враговете ми": не допускай да падна в изкушение и да стана роб на лъстивия дявол. Опази ме

в този час и премахни мрежите на врага, защото Ти си благословен во веки.

Той се помолил, отворил вратата и въвел жената в килията си. После наклал огън, предложил да се сгрее, донесъл финикови плодове, които откъснал от дървото, растящо недалеч от килията му, и казал:

- Жено, хапни и се сгрей край огъня, а на сутринта си иди с мир.

После я оставил във външната половина на килията, отишъл във вътрешната и затворил вратата. В третия час на нощта, както обикновено, започнал да пее псалми и молитви, а след това легнал на земята и заспал. Но през онази нощ сатаната го смутил с плътска похот. В полунощ жената станала, извадила всичките си украшения и ги сложила, за да прелъсти светия. Тя прибрала дрипите си в торбата и чакала Мартиниан да дойде при нея. На сутринта светият излязъл от своята половина на килията, за да я изпрати. Като я видял в богати дрехи и украсена, той не я познал. Ужасен, той спрял на прага, дълго мълчал и накрая казал:

- Коя си и откъде си дошла? Какви са тези бесовски одеяния?

Тя му отвърнала, че е същата онази жена, която вчера е пуснал в килията си.

- Защо смени дрехите си? - попитал я свети Мартиниан. - Вечерта беше в бедно вретище, а сега си в богати премени.

Тя казала:

- Аз съм от Кесария Палестинска, много съм слушала за теб и за твоята красота и сърцето ми се разгоря от любов към тебе. Заради теб изминах дълъг път. За какво е твоето въздържание, защо трябва да умъртвяваш тялото си с толкова строг пост? В

кои книги открихте заповедта да не ядете, да не пиете и да не се жените? Нима апостол Павел не е казал: "бракът е нещо честно у всички, и брачното легло - чисто". Кой от пророците се е лишил от Царството Небесно заради това, че е имал жена? Нима великият и дивен Енох не е бил женен? А той е бил грабнат на небето и не е видял смърт дори до днес. Праотецът Авраам имал три жени и бил наречен дори приятел Божий, нещо повече - сподобил се да приеме в шатрата си Самия Бог в три Лица. Бил женен и Исаак, този първообраз на Христа. Иаков имал две жени и две наложници, а той се борел с ангел и се удостоил да види Божиата слава. Нима не бил женен Моисей, върховният пророк и Божий служител? А той беседвал с Бога, освободил еврейския народ от тежкото робство на другоплеменници и се сподобил с Царството Небесно. Също и Давид и други пророци и свети мъже имали законни жени и чедата и всички се въдворили в Царството Небесно.

Като говорела така, грешницата се стараела да смути светия и да го поколебае, тя хванала ръцете му и започнала да го увлича към погибел.

- Но как ще те направя своя жена? - казал Мартиниан. - Как да те издържам, когато нямам нищо? Ти виждаш живота ми: от младини не съм се старал да придобия нищо от тленните блага.

Жената отвърнала:

- Господине мой, ти само остани с мене и ми позволи да се наслажда на твоята красота, а за друго не се грижи. Имам дом и голямо богатство, злато и сребро, роби и робини. На всички това ти ще бъдеш господар.

Слушайки думите на тази жена, или по-добре да се каже - на дявола, защото древният човекоубиец говорел чрез нейните уста, Мартиниан започнал да се колебае и да се скланя към

грях. Накрая той казал:

- Почакай малко, защото обикновено при мене идват хора за благословение. Ще погледна дали не е дошъл някой, за да не ни видят. От Бога не можем да скрием нашия грях, нека поне го скрием от хората, за да не ни хулят и осъждат.

Той излязъл от килията, застанал на камъка, който се намирал пред нея и започнал внимателно да оглежда пътя. Но Човеколюбецът Бог не иска погибелта на никого. Той не презрял и трудовете на свети Мартиниан, започнати от младини, спомнил си неговите молитви, подал му Своята помощ и променил злия му помисъл на добър. Блаженият слязъл от камъка, намерил една изсъхнала съчка и я занесъл в килията си. Сложил я сред нея и я запалил. Когато огънят се разгорял силно, светият свалил сандалите си, стъпил в пламъка и стоял така дотогава, докато не започнало да изгаря цялото му тяло. После излязъл от пламъка и казал, сякаш укорявайки самия себе си:

- Мартиниане, приятен ли е този временен огън? Приятно ли е това мъчение? Ако можеш да го изтърпиш, тогава пристъпи към тази жена. Тя или дяволът чрез нея ще ти приготвят вечния огън. Не, виновна не е тя, а дяволът, който е внушил тази мисъл, защото иска да те увлече в пропастта на гибелта. Помисли си, недостойни Мартиниане, за мъките, които те очакват, спомни си за вечния огън. Този временен пламък можеш да угасиш с вода и в него има светлина. А адският огън няма светлина и всичките морета и реки под небето не могат да го угасят. Ако можеш да претърпиш неугасимия огън, пристъпи към жената и изпълни желанието си.

Така говорел на себе си. Щом болката му започнала да утихва, той отново стъпил в огъня и стоял там толкова, дълго, колкото било възможно. После паднал на земята и със сърдечно съкрушение, с въздишки и плач викнал към Господа:

- Господи, Боже мой, бъди милостив към мене, грешния, прости помрачението на ума ми и скланянето ми към греха. Ти, Който изпитваш сърцата и вътрешните помисли, познаваш и моето сърце. Ти знаеш, че съм Те обикнал от младини и заради Тебе опалих с огън тялото си. Прости ми, Владико и Господи, защото само Ти си благ и милостив и благословен во веки.

Така се молел светият, лежейки по очи на земята - от силните изгаряния той не можел да стои прав. После започнал да пее:

- "Колко е благ Господ към Израиля, към чистите по сърце! Пък аз - без малко се не разклатиха нозете ми, без малко се не подхлъзнаха стъпките ми"!

А жената се удивявала как заради спасението си светият сам влязъл в огъня. Тогава сама си спомнила за съгрешенията си и духът ѝ се пробудил като от сън. Тя раздрала одеждите си, скъсала всичките си украшения и ги хвърлила в огъня, отново се облякла в старото вретиче, паднала в нозете на свети Мартиниан и със сълзи започнала да му говори:

- Рабе Божий, прости окаяната грешница! На тебе ти е известно колко силни и многообразни са козните на дявола. Той ми внуши мисълта да те изкуша. Помоли се за мене, свети отче, та по твоите молитви и аз, голямата грешница, да получа спасение. Знай, отче, че вече няма да се върна в града, няма да вляза в дома си, няма да видя роднините и познатите си. Не, твърдо реших да оставя скверните си дела и да се погрижа за спасението на окаяната си душа. Знай и това, господине мой, че в името на Господа Иисуса Христа ще водя борба с дявола по същия начин, по който той ми внуши да въстана против тебе. И се надявам да го посрамя, защото, като ме накара да тръгна против тебе, този древен прелъстител направи да се вдигна против самия него. Той искаше чрез мен

да те победи, но с помощта на нашия Владика, Който призовава и блудници към покаяние, ще бъде победен от мене.

Тя говорела това и проливала сълзи. Блаженият отговорил:

- Моят Господ и Бог да ти прости греха, жено. Иди си с мир и се погрижи за спасението на душата си. С покаяние води борба със страстите и така ще посрамиш лукавия.

В отговор жената казала:

- Умолявам те, отче, настави ме по спасителния път. Кажете ми как да се сподобя със спасение?

Той отвърнал:

- Иди във Витлеем, намери светата дева Павла, която построи там света църква. Отиди, разкажи ѝ всичко и при нея се спасявай.

Жената станала, поклонила му се и казала:

- Отче, моли се за мене, грешницата!

Измъчван от силна болка, светият с огромни усилия се изправил на крака. Той дал на жената малко финикови плодове за из път, извел я от килията, показал ѝ пътя към Иерусалим и я напътствал:

- Иди с мир и спаси душата си, като се подвизаваш в покаяние. Не се връщай назад, защото "никой, който е сложил ръката си върху ралото и погледва назад, не е годен за царството Божие". Наблюдавай себе си, за да не бъдеш отново поругана от врага, неуморно пребивавай в покаяние, защото Бог приема каещите се.

Жената заплакала още по-силно и отвърнала:

- И аз уповавам на Този, на Когото са уповавали народите и

не са се посрамили. Твърдо вярвам и се надявам, че дяволът вече няма да намери слуга в мое лице.

Блаженият Мартиниан я осенил с кръстно знамение и казал:

- Господ и Бог мой да съхрани душата ти и да те опази до края.

Тя се поклонила на светия и си тръгнала, а той се завърнал в килията си, където започнал със сълзи да се моли на Господа. А жената вървяла и с плач се молела на Бога да я настави по пътя на спасението. Вече паднал мрак и тя спряла да пренощува в пустинята. На сутринта станала и отново продължила пътя си, като се молела и проливала сълзи. Чак късно вечерта на другия ден тя стигнала във Витлеем. Отишла в манастира на блажената Павла, поклонила ѝ се и разказала за всичко, което се случило. Като чула нейния разказ, блажената прославила човеколюбеца Бог, с радост я приела в манастира си и всеки ден я поучавала и наставяла по пътя на спасението. А жената започнала толкова ревностно да се подвизава и да пости, че много пъти блажената ѝ казвала:

- Чедо, щади плътта си, за да не изнемогне, старай се да можеш до край да се подвизаваш в постничество.

Но тя не отслабвала подвизите си. Малко преди кончината си блажената Зоя - така се наричала жената - молела Господ да открие дали е прието покаянието ѝ. За да извести своята милост, човеколюбивият Бог ѝ дал дара да изцелява. Една жена, която силно страдала от болест на очите, дошла в манастира да потърси изцеление. Блажената Павла, желаейки да разкрие покаянието на Зоя, ѝ казала:

- Чедо, помоли се за тази жена, може би по твоите молитви Господ ще ѝ даде здраве.

И още докато Зоя се молела, болната оздравяла. В знак на

благодарност тя приела пострижение в същия манастир и започнала ревностно да се подвизава в монашески подвизи.

Блажената Зоя се подвизавала в постничество дванадесет години и с мир предала душата си на Господа. По време на своето покаяние тя не вкусвала вино, елей или пък овощия, а само малко хляб и вода. Тя се хранела само веднъж на ден, привечер, а понякога и през два дни, ложе ѝ била голата земя. Такъв бил подвижническият живота на светата, такава била кончината. Но да се върнем към разказа за блажения Мартиниан.

Преподобният оздравял от изгарянията си едва след седем месеца. После започнал да размишлява така:

- Ако не си отида оттук, лукавият враг няма да ме остави и няма да ми даде покой. Трябва да заживея на такова място, което е недостъпно за жени.

Като размислил така, той станал и се помолил на Бога:

- Владико на небето и земята, Творецо на морето! Направи това, което ще е от полза за мене, не ми давай да погина до края, бъди мой помощник и покровител. Господи на силите! Посочи ми пътя към спасението.

Той се осенил с кръстно знамение, излязъл от килията си и тръгнал към морето. Като видял, че подвижникът оставил жилището си, дяволът викнал:

- Нека се слави името ми, защото те прогоних от своята килия, Мартиниане, с огън те опалих и те направих беглец и свой пленник. Защо бягаш оттук? Знай, че ще те следвам, където и да идеш, и както те прогоних оттук, ще те прогоня от всяко място, в което се заселиш. Няма да те оставя, докато не те победи и не те направя свой раб.

Блаженият отвърнал:

- Немощни и окаяни! Нима ти, който нямаш никаква сила, си мислиш, че си ме прогонил от килията или че съм я оставил в отчаяние? Не, тръгнах си оттук, за да се боря по-добре с тебе и да те победя. Ако са ти малко двете изкушения, които повдигна срещу мене, опитай отново да ме изкушиш. С помощта на моя Бог унищожих твоето лукаво коварство и пострадах не за тебе, а заради името на Господа, моя Бог. Та дори и онази жена, на която внуши да ме прелъсти, познава твоето нищожество и те нарича дим. Тя потъпка твоите нечестиви и зли козни, а ти дори не смееш да приближиш сянката ѝ.

Като чул думите на светеца, дяволът изчезнал. А блаженият запял псалом: "Да се дигне Бог и да се разпръснат враговете Му и да бягат от лицето Му, които Го мразят" и тръгнал към морето. Когато стигнал до пристана, той намерил един богобоязлив собственик на кораб и му казал:

- Брате! Не знаеш ли в морето някой малък и необитаем остров?

Човекът отвърнал:

- Защо питаш? Защо ти е нужно това?

- Желая да оставя суетния свят и да поема подвига на безмълвието - казал Мартиниан, - но не познавам място, което да е подходящо за това.

Морякът отговорил:

- Има едно такова място, но то е страшно: наскред морето се издига висока скала, а земя не се вижда.

- То е подходящо за мене - отвърнал блаженият - и там искам да се заселя, защото е недостъпно за жена.

- Но кой ще ти доставя препитание? - запитал морякът.

Мартиниан отговорил:

- Искам да те помоля да ми доставяш храна, а аз ще възнасям молитви за тебе. Ако донесеш и палмови клонки, ще се занимавам с ръкоделие. Когато идваш, ще взимаш изплетеното от мен, ще го продаваш, а с парите ще ми купуваш хляб и ще ми носиш вода в някой съд. Моля те да идваш при мене с хляб и вода два или три пъти в годината.

Човекът разбрал, че пред него стои свят мъж и обещал да изпълни всичко, за което го моли. Те се качили на кораба и отплавали към пустинното място. При благоприятен попътен вятър привечер стигнали скалата. Като я видял, блаженият се възрадвал духом и възхвалил Бога. Той благословил моряка, изкачил се на скалата и започнал да възпява: "Твърдо се уповавах на Господа, и Той се наклони към мене и чу моите вопли; извлече ме от страшен ров, от тинесто блато, постави на камък нозете ми и утвърди стъпките ми". Когато свършил псалома, той се помолил и казал на човека:

- Иди си с мир, брате, и ми донеси хляб, вода и клонки, за да мога да плета кошници.

- Ако желаеш - отвърнал той, - ще донеса и дърва и ще ти построим тук малка колиба.

Но блаженият не пожелал и останал да живее под открито небе, търпеливо понасяйки жегата през деня и студа през нощта. Два или три пъти в годината морякът му донасял хляб и вода. А блаженият Мартиниан живеел на скалата и се радвал духом, че се е избавил от светската суета. Той денем и нощем възхвалявал Бога и непрестанно се поучавал в Богомислие. Но лукавият дявол и тук не искал да го остави и всячески се стараел да му досади. Една нощ той вдигнал в морето голяма

буря и изправил огромна вълна над главата на блажения. Тя се извисявала на петнадесет лакти над скалата, а дяволът викал:

- Сега ще те удавя, Мартиниане!

Блаженият, без да се смути, отвърнал:

- Напразно се трудиш, немощни и окаяни, няма да ме уплашат твоите козни, няма да ме смути твоето коварство. Уповавам на моя Господ Иисус Христос и с Неговото име ще те посрамя.

После запял: "Спаси ме, Боже, защото водите стигнаха до душата (ми). Затънах в дълбоко блато, и няма на що да застана; влязох в дълбочината на водите, и бързото им течение ме отвлича". Като свършил псалома, свети Мартиниан започнал да се моли:

- Господи Иисусе Христе - зовял той, - Единородни Сине на невидимия Отец, ти си дошъл на земята заради нашето спасение, Ти властваш над морето, повеляваш на ветровете и всичко със страх Те слуша. Чуй ме, Владико, в този час и умири бурята, посрами дявола, който иска да ме погуби, защото Ти всичко можеш и всичко е в Твоята власт.

При тези думи дяволът се скри. Бурята престанала, без да причини на светеца никаква вреда. Той пребивавал на тази скала още шест години, претърпявайки заради спасението си дъжд, студ и пек. Но дяволът не прекратил козните си. Той въвел светия в друго, още по-тежко изкушение, и го подложил на още по-големи напасти.

Веднъж дяволът видял, че по морето плава кораб, на който имало мъже и жени. Той вдигнал буря и силен вятър, хвърлил кораба към една скала и го разбил. Всички пътници потънали и само една девица успяла да се хване за някаква отломка и доплавала до скалата, където живеел Мартиниан. Тя

започнала да вика:

- Спаси ме, рабе Божий, подай ръка, спаси ме и не ме оставяй да загина.

Блаженият виждал, че освен него никой не може да помогне на девицата, и казал:

- И това са бесовски козни, но днес, дяволе, не можеш да ме победиш.

Размишлявайки за това, той си казал:

- Уви за мене, грешния, защото отново ми предстои изкушение! Как да постъпя? Ако не подам ръка, ако не извадя девицата от водата и тя загине, на душата ми ще легне тежък грях и аз ще стана неин убиец. Ако я извадя, не бива да оставам тук, защото бедата ми ще е още по-голяма. Преди, докато бях на сушата, можех да избягам, а сега къде да бягам? Защото около тази малка скала е само морето.

Той вдигнал ръце към небето и започнал да се моли:

- Господи, не позволявай да загина и устрей всичко за полза на душата ми.

После подал ръка на девойката и я извел на скалата. Като видял, че тя е много красива, свети Мартиниан казал:

- Наистина, не може на едно място да останат огън и сено, невъзможно е ти и аз да живеем тук заедно. Остани и не се бой от нищо. Тук има хляб и вода, които доставя един моряк, и той ще дойде след два месеца. Разкажи му за всичко, което се случи, а той ще те вземе на кораба и ще те остави на брега.

После осенил морето с кръстно знамение и казал:

- Господи Иисусе Христе! Ти запрети на ветровете, които Те слушат с трепет, чуй ме и ме помилуй, не ме оставяй да

загина. В Твое име ще се хвърля в морето, защото е по-добре да умра във вълните, отколкото да се разпалвам с телесна страст към жена.

После се обърнал към девойката и казал:

- Спасявай се, девице! Бог ще опази душата ти от всички вражески нападения и ще те съхрани до края!

С тези думи се хвърлил в морето и заплувал. По Божия промисъл два делфина го вдигнали на гърбовете си и го понесли през вълните. А девицата гледала след него, докато не се скрил от очите ѝ. Делфините изнесли блажения на сушата и когато стъпил на твърда земя, той започнал да благодари на Господа:

- Възхвалявам Те, Господи Боже мой, защото дивно прояви милостта Си към мене, грешния и недостоеен Твой раб. Не ме оставяй до края.

После започнал да размишлява:

- Не зная какво да сторя! Врагът не ме оставя нито в планините, нито в пустините. Не ме остави и в морето. Но аз трябва да нося винаги в сърцето си евангелските думи: "А кога ви пъдят от един град, бягайте в друг. Защото, истина ви казвам: няма да дообходите градовете Израилеви, докле Син Човеческий дойде".

И блаженият тръгнал от едно място на друго, от град на град, и размишлявал така:

- Бягай, Мартиниане, за да не те застигне напаст.

Така, в постоянно странстване, той прекарвал живота си. Не носел със себе си нито жезъл и торба, нито хляб, дрехи или пари - с една дума нищо, което е необходимо за нашия живот. Когато влизал в някой град или село, той питал кой от

жители му се отличава с благочестие, отсядал при него и приемал храна от него. Нощувал там, където го застигане нощта: в пустинята или в полето, и при това лягал да отдъхне за съвсем кратко. За две години той посетил сто шестдесет и четири града и накрая дошъл в Атина. Бог благоволил да открие на епископа на града всичко за блажения Мартиниан. Тук, усещайки, че наближава кончината му, светият, вече болен, влязъл в църквата, легнал на земята и казал на присъстващите:

- По-скоро повикайте епископа!

Те помислили, че пред тях е някой безумен. А когато той започнал отново настойчиво да ги моли, те го послушали, отишли при епископа и казали:

- Един човек лежи в църквата и ние не знаем дали не е безумец. Той ни помоли да те повикаме.

Епископът отвърнал:

- Напразно наричате безумец този човек, защото той е много по-добър и стои по-високо от мене!

И отишъл в църквата. Блаженият го видял, но нямал сили да стане. Простирайки към него ръце, той искал да въздаде подобаваща почест на Божия архиерей. Епископът също се стараел да му окаже почит и казал:

- Някога Господ обеща да ми покаже Свой раб. Ето че днес се изпълни обещанието Му. Когато се удостоиш с небесното царство, помени и мене.

Блаженият отвърнал:

- Благослови, отче, и се моли за мене на Господа, за да застана неосъдно пред Неговия праведен съд.

После вдигнал очи към небето и казал:

- Господи Иисусе Христе, в Твоите ръце предавам духа си!

Прекръстил се и заръчал на епископа:

- Погреби тялото ми, отче!

Лицето на блажения се озарило с усмивка и той предал душата си на Бога. Така свети Мартиниан завършил с чест земното си поприще, опазил вярата и се удостоил да получи венеца, приготвен за него в Царството Небесно. Епископът погребал с големи почести тялото му в тази света църква.

Кой не ще се удиви на този подвижник, който не ще прослави паметта му! До края на дните си той се подвизавал, за да спаси душата си, и дори доброволно се подложил на мъчения. Тогава още нямало гонения против християните, но светият сам поел мъченичеството. Той победил дявола и разрушил козните му, станал сам гонител на себе си и доброволно се подложил на страдания. Наистина той трябва да бъде наречен мъченик и добър страдалец, защото с временния огън преодолял вечния. Дяволът поставил против него жена, а блаженият я обърнал по правия и добър път.

Но да се върнем към девицата, която блаженият оставил на скалата, и ще видим колко много ѝ помогнала неговата молитва.

Когато останала на скалата, Фотиния - така се наричала тя - се хранела с хляб и вода, както ѝ посочил блаженият. След два месеца пристигнал морякът, който носел храна за преподобния. Той се приближил към скалата, видял девойка вместо монаха и помислил, че това е привидение. Уплашен, той побързал да обърне кораба назад, а Фотиния викала след него:

- Не се бой, аз наистина съм жена и съм християнка. Не си отивай, а ела и чуи това, което ще ти разкажа.

Но морякът не ѝ повярвал.

- Кълна се в Христа, че съм християнка - заклела се тя, - затова без страх се приближи и чуи разказа ми.

Тогава той спрял при скалата и казал:

- Къде е монахът, който живееше тук? Къде и как е могъл да си отиде от това място? Кой те докара тук и те остави на тази скала?

Фотиния се прекръстила и разказала за всичко, което се случило с нея. Човекът се изумил, а после казал:

- Качи се на кораба и аз ще те откарам на сушата, за да можеш да се върнеш в родния си град.

- Не, брате - отговорила тя, - не ме отвеждай оттук, но ми окажи милост: иди в селото, донеси ми мъжка дреха от власеница и хляб и вода, както правеше за този блажен мъж, и ще получиш обещаното от него Божие благословение. Защото няма разлика между мъжки пол и женски и всички ние едно сме в Христа Иисуса, както е казал апостолът. Не се погнусявай от мене, грешната, защото и аз искам да се спася. Може би Бог, желаейки моето спасение, с мъдрия Си промисъл е благоволил да ме остави на тази скала. Не ме оставяй само заради това, че съм жена. Спомни си, че Бог е сътворил Адам и Ева и че Сам Той е благоволил да се роди от Пресвета Дева Мария. Послужи и на мен, както си служил на онзи праведник, и ми донеси всичко, за което те молих. Донеси и вълна, за да мога да се занимавам с ръкоделие. Нека дойде и жена ти: тя ще ме облече в мъжки дрехи и аз ще работя това, което тя ми заповяда. Господ и Бог мой да пребъде с тебе през целия ти живот и да ти даде и в него, и в

бъдещия благодат милост и прощение на греховете.

Морякът отвърнал:

- Ще направя всичко, за което ме молиш, ти само се укрепявай, бъди мъжествена и Бог ще изпълни желанието ти.

С тези думи той отплавал обратно, а след два дни се върнал заедно с жена си и донесъл всичко, за което девойката молела. Жена му слязла от кораба и се качила на скалата. Тя целунала блажената и ѝ се поклонила доземи. Фотиния помолила моряка да се отдалечи, свалила женските си дрехи, оставила ги настрана, а заедно с тях оставила и женската немощ. После се облякла в мъжки одежди и се препасала с мъдрост и мъжка сила. При това тя се молела и зовяла:

- Господи Боже! Ти от века приемаш молитвите на всички Твои светии, чуй и мене, грешната, и ми помогни в мъжки дрехи да живея тихо и благочестиво на това място. Опази душата ми, утвърди сърцето ми, укрепи тялото ми и ме настави по пътя на спасението. Дай достойно въздаяние и на тези хора, които се съгласиха да ми послужат, защото Ти си благословен и прославен во веки. Амин.

После казала на жената на моряка:

- Госпожо, моля те да ми доставяте и вълна, за да не ям без труд вашия хляб, а тези мои дрехи вземи за себе си като възпоменание за моето смирение.

После тя ги отпратила с мир. След три месеца те отново пристигнали при Фотиния и ѝ донесли хляб и вода.

Пребивайки на острова, блажената дева възхвалявала Господа за своя живот. Ежедневно тя възнасяла дванадесет молитви към Бога, а всяка нощ удвоявала благочестивото си дело и двадесет и четири пъти се молила на Господа. Половин

хляб ѝ стигал за два дни. Така с Божията помощ тя достигнала края на живота си. Когато се заселила на скалата, Фотиния била на двадесет и пет години, подвизавала се на нея шест години и после с мир предала на Господа своята чиста и свята душа. Два месеца след смъртта ѝ, в определения срок, пристигнали морякът и жена му и намерили блажената починала. Ръцете ѝ били сложени на кръст, лицето ѝ било светло и тя сякаш спяла. Те се поклонили на светото тяло, качили се на кораба и отплавали към Кесария Палестинска. Морякът отишъл при Кесарийския епископ и му разказал всичко за добродетелния живот на света Фотиния. Заедно с целия клир епископът с почести и боговдъхновени псалми погребал тялото ѝ, въздавайки чест и слава на Отца и Сина и Светия Дух сега и винаги и во веки веков. Амин.

Тропарь преподобному Мартиниану Кесарийскому (Палестинскому) , глас 8

Пла́мень искуше́ний слез течёньми погаси́л еси́, блаже́нне,/ и, морска́я волне́ния, и звере́й стремле́ния обузда́вый, вызы́вал еси́:// препросла́влен еси́, Всеси́льне, огня́ и бу́ри спасы́й мя.

Перевод: *Пламя искушений слёз потоками погасил ты, блаженный и, морские волнения и зверей движение обуздавший, взывал ты: «Препрославлен Ты, Всесильный, от огня и бури спасший меня».*

Кондак преподобному Мартиниану Кесарийскому (Палестинскому) , глас 2

Яко подви́жника благоче́стия иску́сна,/ и страда́льца произволе́нием честна́го,/ и пусты́ни жи́теля и все́льника,/ в пе́снях досто́йно восхва́лим Мартини́ана присночестна́го:// той бо зми́я попра́.

Перевод: *Как испытанного подвижника благочестия, и*

*почтенного добровольного мученика, жителя пустыни
опытного, в молитвенных песнопениях по достоинству
прославим Мартиниана всегда почитаемого, ибо он змея
(диавола) сокрушил.*

Молитва преподобному Мартиниану Кесарийскому (Палестинскому)

О, священная главó, преподóбне óтче, преблаженне áвво
Мартиниáне! Не забúди убóгих твои́х до конца́, но помина́й нас
всегда́ во святы́х и благоприятных моли́твах к Бо́гу: помяни́
ста́до твоё, е́же сам упáсл еси́, и не забúди посещáти чад твои́х
моли́ за ны, óтче священный, за дéти твоя́ духовныя, я́ко имéяй
дерзновéние к Небéсному Царю́: не премолчи́ за ны ко
Гóсподу, и не прézри нас, véрою и любóвию чтúщих тя:
помина́й нас недостóйных у Престо́ла Вседержите́лева, и не
преста́й моля́ся о нас ко Христу́ Бо́гу, и́бо данá тебе бысть
благодáть за ны моли́тися. Не мним бо тя сýща мёртва: áще бо
тéлом и престáвился еси́ от нас, но и по смérти жив сый
пребывáеши, не отступáй от нас дýхом, сохраня́я нас от стрéл
вра́жиих и всякия прéлести бесóвския и кóзней диáвольских,
пáстырю наш дóбрый. Áще бо и мощéй твои́х ráка пред очíма
на́шими вíдима есть всегда́, но святáя твоя́ душá со
áнгельскими во́инства, со безплóтными ли́ки, с Небéсными
си́лами, у Престо́ла Вседержите́лева предстоя́щи, достóйно
веселíтся, вéдуще úбо ты воистину и по смérти жива сýща,
тебе́ припадаем и тебе́ мо́лимся: моли́ся о нас Всеси́льному
Бо́гу, о пользе душ на́ших, и испроси́ нам вре́мя на покая́ние,
да невозбра́нно прéйдем от земли́ на Не́бо, от мыта́рств же
го́рьких, бесóв воздушных князе́й и от вéчных мýки да
избáвимся, и Небéснаго Цáрствия наслéдницы да бúдем со
всéми пра́ведными, от вéка угоди́вшими Гóсподу на́шему
Иисýсу Христу́: Емýже подобáет всякая сла́ва, честь и
поклонéние, со Безнача́льным Его́ Отце́м, и с Пресвяты́м и
Благíм и Животворя́щим Дýхом, ны́не и прíсно, и во вéки

векѡв. Амѣнь.

В памет на свети Евлогий, архиепископ Александрийски († 607-608 гг.)

Свети Евлогий бил отначало игумен на Богородичната Юстинианова обител в Антиохия. Император Тиберий го избрал за Александрийската катедра. Тук светият с неуморна ревност се борел против еретиците и разпращал съчиненията си по египетските манастири, в които силно се разпространило евтихианството. Той трябвало да противостои и на самаряните, защото те смятали някой си Доситей за пророка, за който говорел Моисей. По този повод светителят свикал събор. Свети Евлогий починал в дълбока старост на 13 февруари около 608 година.

ЧЕТИ-МИНУТЕ

{{_LINK1_}}